

Tavaszi ünnepkörben rejlő animációs lehetőségek

Animation opportunities according to the spring holidays

ÖSSZEFOGLALÁS

Napjaink fontos feladata a fiatalságot (újra) megismertetni nemzeti értékeinkkel, a néphagyományokkal, akár az animáció segítségével, még ha más kultúrák szokásai is megjelennek. Hagyományos népszokásaink mellett történelmi események is beemelhetők az értékmentésbe. A tanulmány célja betekintést adni a tavaszi ünnepek néhány, jellemzően magyar szokásának (szállodai) animáció keretében történő feldolgozására a rekreátorok számára, vagy otthoni rendezvények színesítésére.

ABSTRACT

It is important nowadays to (re)introduce our national cultural values to the youth even in the frameworks of animation although customs of other cultures are also appeared. Beside the folk customs you can build in the historical events too. Aim of this study is to review (hotel) animation utilization scope of some (Hungarian) customs of spring season, to help the recreators, or colorize our home events.

Keywords: customs, animation, games, spring

BEVEZETÉS

A népszokások, hagyományok egy adott ország élő kultúrájának elemei, amennyiben ápolják azokat. Ám egyre több szokás feledésbe merül, kevésbé ismert a mai fiatalság számára. Az ünnep szerves része a hagyomány, amely annak tartalmi és formai kereteit is megadja. A recreation magazin 2015/4. számában a téli ünnepkör, jelen cikkben pedig a tavaszi időszak animációs lehetőségei olvashatók.

MÓDSZEREK

A téli animációhoz hasonlóan a népszokásokról szóló publikációk feldolgozása mellett a sokéves animátori és tanári tapasztalat szolgált alapul, mivel a tavaszi ünnepkörrel, s magával az ünnepekkel kapcsolatos írások is elenyésző számúak (az ünnepek és az öngyilkosság kapcsolatát kutató cikkektől tekintünk el).

EREDMÉNYEK

Az **ünnep** egy különleges időszak, amikor a hétköznapitól eltér a viselkedésünk, különböző előírásokat és tilalmakat tartunk be (például a böjt étkezési előírásai). Az egyházi ünnepek velejárója (volt) a templomlátogatás, adott ételek fogyasztása (szentelt sonka, bárány, kalács, tojás és bor húsvétkor) és a megszabott viselet (Tátrai–Karácsony, 1997). A tavaszi két legismertebb naptári ünnep a húsvét és a pünkösd (Dömötör, 2003). A népszokások – melyek tágabb értelemben szabályozók, szűkebb értelemben szokások – a szellemi rekreáció rendszerében (Fritz, 2015) a kulturális főcsoport szellemi alcsoportjába tartozó vallásos ünnepek közé (mint a húsvét), a társasági, egyéni tevékenységeken belül a játékok

(mint a *tojásfestés*, vagy a *tojás-dobálás és gurítás*) és az összejövetelek (akár a *pünkösdkirály-választás*) közé is besorolhatók.

A tavaszi ünnepkör a március, április és május hónapokat öleli fel. **Március** (Böjtmás hava) jeles napjai: Gergely, Sándor, József, Benedek és Gyümölcsoltó Boldogasszony napja (március 25.). **Április** (Szent György hava) ünnepei közé tartozik Szent György (24.) és Márk napja. **Május** (Pünkösöd hava) jeles napjai: május 1., Flórián, Pongrác, Szerb, Bonifác, Nepomuki Szent János (16.) és Orbán napja (Tátrai–Karácsony, 1997). Húsvét és pünkösd mozgó ünnepek.

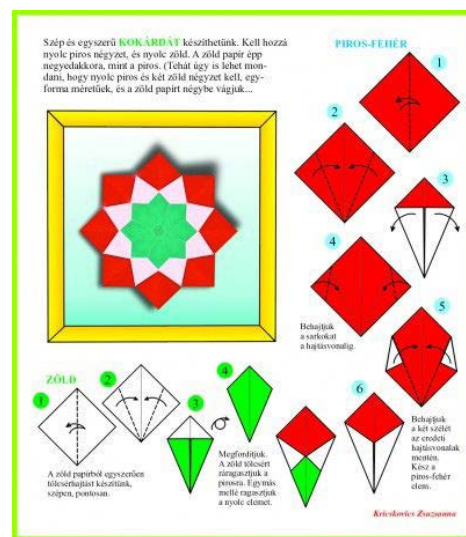
Animációs programokra főként a március 15-i magyar nemzeti ünnep, a húsvét és a pünkösd jelent kiváló alkalmat, amikor iskolai szünetek – munkaszüneti napok is segítik az élmények átélését.

Az **1848/49-es Forradalom és Szabadságharc** Évfordulója **március 15** (1256/2017. Korm.hat.), melynek egyre nagyobb a jelentősége a turizmus szezonális csökkenésében: 2016-ban (amikor a húsvét is márciusra esett) a vendégéjszaka-szám 24,5%-kal magasabb volt az előző időszaknál (MTI, 2016a). Sajátos példa a Skanzen huszártáborra kézműveskedéssel is (turizmus.com, 2016), s ma már több hotel is biztosít az ünnepi sajátosságokat lefedő animációt. Játshatunk például ünnepi totót; készíthetünk kokárdát akár viselésre, vagy papírból hurkafára ragasztva virágdísznek, origamiként; Milton-kapocscsal rögzített vétagokkal huszárbáb is élményt adhat; illetve jelmezként a huszárcsákó és -kard. A helyiség egyes helyein elrejtett 12 pont egyes sorait a csapatok megkereshetik és sorba kirakják. Torpedó is játszható ünnepi kérdésekkel.

MAGYAR MÁRTON

rovatvezető
Munkahelye: ELTE
Egészségfejlesztési
és Sporttudományi Intézet
Beosztás: egyetemi
tanársegéd
Levelezési cím: 1117
Budapest, Bogdánfy u. 10/B.
E-mail: magyar.marton@
ppk.elte.hu
Érdeklődési kör: animáció,
turizmus, zene, tánc, úszás
Fotó: Hátori Zsófia

Origami kokárda

<http://szinesotletek.reblog.hu/kreativ-otletek-marcius-15-ere>

A **húsvéti hosszú hétvégén** is napjainkban telt ház garantált hazánkban, ünnepi programokkal, népi hagyományokkal (MTI, 2016b). Egyre több család vendég, s szinte csak magyarok érkeznek – az ünnepi felár ellenére is (Pr7/MTI, 2014). 2016-ról 2017-re több mint 150%-kal növekedtek a foglalások, amelyben nagy szerepe lehetett a nagypéntek – 14 európai ország szokásában megtalálható módon (MTI, 2017), 2017-től hazánkban is – munkaszüneti napá nyilvánításának (turizmus.com, 2017a).

A húsvét a tavaszi nap-éj egyenlőséget (III.21.) követő holdtölte utáni első vasárnapra esik a niceai zsinat (i. sz. 325) óta, III. 22.–IV. 25. közé. Előtte van a 40 napos böjt, hamvazószerdától húsvétvasárnapig. A húsvét Krisztus feltámadásának ünnepe, megelőzi a nagyhét: virágvasárnaptól nagyszombatig. Virágvasárnap szokás volt a **barka** (eredendően pálma) szentelése, természeti csapások ellen, gyógyításra. A nyugati szomszédokétól eltérően hazánkban divott a kiske hajtás is, a női ruhás szalmabáb elpusztítása (Dömötör, 2003). Nagycsütörtökön a harangok elnémulnak/Rómába mennek, a jó termés reményében spenótot, fiatal csalánt főztek. Nagypéntek Jézus kereszthalálának emléknapja, passiójátékokkal, körmenetekkel. Nagyszombati szokás a nagytakarítás, s ekkor már újra szólnak a harangok, feltámadási körmenetet tartanak. Az édességet/tojást hozó **nyúl** a termékenység jelképe (Tátrai–Karácsony, 1997).

Fantázialényekben zömmel 5 éves kor körül hisznek a gyermekek; hitetlenkedés a Mikulás és a húsvéti nyuszi körül nem jelenik meg 8-9 éves korig (Prentice et al. 1978, Blair et al. 1980). Így a gyermekanimáció kb. 10 éves korig felhasználhatja ezt a szimbólumot is, például nyusziugrásban teljesített váltóversenyekhez, vagy az újabban elterjedő ruhacsipesz-figurához is készülhet nyuszi ragasztásos technikával.

A húsvéti **tojás** a feltámadó Krisztus jelképe, a locsoló jutalma. A **locsolás** (néhol vesszőzés) húsvéthétfő (vízbevető hétfő) termékenyítő, rituális megtisztító szokása (Dömötör, 2003). Tojásfestést végezhetünk valódi vagy hungarocell tojásokkal, szalvétatechnikával

Húsvéti tojás szalvétatechnikával. Easter egg with decoupage technique

Forrása: Lützner, K. (2005) Szépen díszített húsvéti tojások. Holló és Társa, Kaposvár, 13.

is; tortapapírra arcot, fület, lábakat ragasztva, szemet-orrot-száját rajzolva Báránka-függődísz készülhet. Akár felnőtteknek a húsvéti bálon locsolóversíró versenyt rendezhetünk. A puzzle kirakása is élvezetes játék, bármely húsvéti témájú képre.

Május elseje a munka ünnepe. Régi szokás szerint a májusfa kötődik hozzá, mely a természet újjászületését jelöli, s szerelmi ajándékként is állították (Tátrai–Karácsony, 1997). Erre a hotel fiú és férfi vendégeit is megkérhetjük; a díszek pedig kézműves foglalkozáson elkészíthetők.

**Májusfaállítás a Zichy Park Hotelben (Bikács).
Maypole in Zichy Park Hotel (Bikács).**
Forrása: tisztadili.com Kft.

A **pünkösdi hétvége** is a húsvéthoz hasonlóan a magyar hoteleknek animációs kihívás lehet, hiszen már 2015-ben is sok helyen megteltek május 1-jén és pünkösdkor a vidéki wellness-, gyógy- vagy családbarát szállodák a szintén ünnepi felár ellenére is például Visegrádon (turizmus.com, 2015). Egy felmérés szerint a magyarok 1/3-a tervezett utazást erre az időszakra 2017-ben, döntően családi társaságban (turizmus.com, 2017b). Pünkösdi is mozgó ünnep: a húsvétot követő 50. nap, V. 10.–VI. 13. között. Szakrális jelentés-tartalma: Jézus mennybemenetele után a Szentlélek leszállt az apostolokra. A pünkösdi szokások közül kiemelendő a **pünkösdi király** lóversenyyel vagy más ügyességi próbával megválasztása (Tátrai–Karácsony, 1997), mely az animációban is számtalan fajta versennyel megoldható, korona- és ékszerkészítéssel is párosítható. „Párja” lehet a pünkösdikirályné-járás énekekkel, mondókával, virághintéssel, nevetési tilalommal; és a szintén énekes zöldágjárás hagyományának felelevenítése (Tátrai–Karácsony, 1997).

KÖVETKEZTETÉSEK

A cikk minimálisan engedett betekintést a jellegzetes tavaszi szokások animáció keretében történő feldolgozására, mely egyre inkább piaci elvárás a turisztikai szolgáltatóktól, a keresleti számok növekedésén alapulva. Ezek a játékok a kellemes kikapcsolódás, vendéglégedettség mellett a hagyományörzés társadalmi funkcióját is képesek betölteni napjainkban, gyermekek és felnőttek, családok számára is, s közösfőformáló szerepe is elvitathatatlan.

IRODALOMJEGYZÉK

- 1256/2017. (V. 10.) Korm. határozat a nemzeti ünnepek, valamint a kiemelt fontosságú rendezvények előkészítésének és lebonyolításának rendjéről. From: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A17H1256.KOR&timeshift=fffff4&xtreferefer=00000001. TXT
- Blair, J.R. – McKee, J.S. – Jernigan, L.F. (1980): Children's belief in Santa Claus, Easter Bunny and Tooth Fairy. Psychological Reports. 46. 3. 691-694. DOI: 10.2466/pr0.1980.46.3.691
- Dömötör, T. (2003): Magyar népszokások. Neumann Kht., Budapest
- Fritz, P. (szerk., 2015): Szellemi rekreáció. Dialóg Campus, Budapest-Pécs
- MTI (2016a): Jót tett az idegenforgalomnak a húsvét és március 15. From: <https://turizmus.com/szallashely-vendeglatas/jot-tett-az-idegenforgalomnak-a-husvet-es-marcius-15-1135744>
- MTI (2016b): Sokan töltik szállodában a húsvétot. From: http://turizmusonline.hu/belfold/cikk/sokan_toltik_szallodaban_a_husvetot
- MTI (2017): Jó a turizmusnak nagypéntek. <https://turizmus.com/szabalyozas-oroszmarketing/jo-a-turizmusnak-nagypentek-1150047>
- Pr7/MTI (2014): Megteltek a szállodák húsvétra. From: <http://profit7.hu/kereskedelem/megtelttek-a-szallodak-husvetra>
- Prentice, N.M. – Manosevitz, M. – Hubbs, L. (1978): Imaginary figures of early childhood: Santa Claus, Easter Bunny, and the Tooth Fairy. American Journal of Orthopsychiatry. 48. 4. 618-628. DOI: 10.1111/j.1939-0025.1978.tb02566.x
- Tátrai, Zs. – Karácsony Molnár, E. (1997): Jelen napok, ünnepi szokások. Planétás, Budapest
- turizmus.com (2015): Telt házas belföldi szállodák a pünkösdi hosszú hétvégén. <https://turizmus.com/szallashely-vendeglatas/telthazas-belfoldi-szallodak-a-punkosdi-hosszu-hetvegen-1129039>
- turizmus.com (2016): Huszartabor, vesszőparipa és bajuszmustra a skanzenben. From: <https://turizmus.com/desztinaciok/huszartabor-vesszoparipa-es-bajuszmustra-a-skanzenben-1134403>
- turizmus.com (2017a): A húsvét triplázza a vendégforgalmat. From: <https://turizmus.com/szallashely-vendeglatas/a-husvet-triplazza-a-vendegforgalmat-1150837>
- turizmus.com (2017b): Minden harmadik magyar elutazik pünkösdkor. <https://turizmus.com/utazas-kozlekedes/minden-harmadik-magyar-elutazik-punkosdkor-1151842>